

ker kunne benytte dele af bogen med udbytte.

Vagn Dybdahl

Karl Raloff: Et bevæget liv. (Fremad, 1969). 205 s.

Karl Raloff er tysk socialdemokrat, kom til Danmark som flygtning i 1933, flygtede videre til Sverige i 1940, men vendte efter krigen tilbage til Danmark, først som korrespondent til tysk presse siden som presseattaché og er endelig forblevet i Danmark som pensionist. I hvert fald indtil 1945 ligner Karl Raloffs liv mange andre tyske socialdemokraters; men emigrantbiografierne er ikke mange og særlig ikke, når det gælder emigranterne i Danmark. Da samtidig meget vigtigt kildemateriale er gået tabt, er denne bog vigtig for dette særlige afsnit af Danmarkshistorien.

Den første halvdel af bogen handler om Raloffs liv i Tyskland før 1933. Han var tidligt med i den socialdemokratiske ungdomsbevægelse og var fra ganske ung aktiv som journalist og politiker. Dette velskrevne afsnit om det urolige politiske liv i Weimar-republikken har også dansk interesse, dels berettes om forbindelsen med DSU i Danmark, dels var den tyske ungdomsbevægelse så inspirerende for den danske, at skildringen derved giver et nyttigt baggrundstof; det må dog siges, at forfatteren i vel høj grad holder sig til en række ydre momenter, mens ideologi og organisationsform kun strejfses.

Noget af det samme karakteriserer bogens sidste halvdel. Emigranttiden 1933-1940 kunne man have ønsket meget fyldigere behandlet. Der siges en del om modtagelsen i det danske socialdemokrati og dets ledende mænds hjælpsomhed; men Karl Raloff

må have kunnet berette endnu mere. Det var meget ønskeligt, om han ville ofre tid på indsamling af historisk materiale om disse år; den nære kontakt til endnu levende emigranter eller deres efterslægt skulle give Raloff de bedste betingelser for at kunne gøre dette.

Efter skildringen af årene i Sverige – skilt fra familien, der blev i Danmark – slutter bogen med en omtale af tiden efter 1945 og af Raloffs deltagelse i opbygningen af en dansk-tysk forbindelse.

Vagn Dybdahl

W. e. v. Eyben: Thi kendes for ret. Retsopgøret efter besættelsen. (Juristforbundets Forlag, 1968). 118 s.

Professor v. Eybens bog tilsigter ikke at give en analyse af retsopgørets historie. Den vil give en oversigt over den særlige lovgivning og af, hvordan retspraksis udviklede sig. Kun sjældent rummer den vurderinger og da næsten altid kun juridiske ikke historiske eller politiske. Det bliver således en systematisering af kendsgerninger: lovbestemmelser og domme. Dette gør imidlertid bogen til en særdeles nyttig håndbog for den historiker, der behandler disse års politiske historie.

Vagn Dybdahl

Danmark. Gyldendals egnsbeskrivelse. 1. Bornholm med Ertholmene. – 2. Nordjylland med Læsø og Hirsholmene. (Gyldendal, 1969). 199 og 284 s.

Med disse to bind indleder Gyldendal en Danmarksbeskrivelse i 12 bind. Det er nærmest en Trap omsat i fortællende og mere folkelig stil. Der fortælles om geologien, plante- og dyreliv, lidt om områdets historie, går-

de, kirker og dialekter, om fremtrædende mænd, der er født i området, om folkeminder, drager m. m.

Der er flere af bidragene, der er ganske gode; men der er andet, som er ganske forbløffende at træffe i et værk udgivet af Gyldendal. Nogle enkelte eksempler på det sidste skal nævnes. I bindet om Nørrejylland er der et afsnit »Blå bog«, hvor der bringes biografier af kendte mænd og kvinder født i området, i reglen ganske intetsigende og et ejendommeligt udvalg (Carl Gandrup, men ikke Richardt Gandrup; Flemming Hvidberg, men ikke Frode Jakobsen; den nu ganske glemte Emma Bærentzen, men ikke et ord om købmand Chr. H. Nielsen, en central skikkelse i Vendsyssel i 19. årh.). Et afsnit om sagn og tro beretter nogle folkeminder, men hvorfor? Det må siges, om de er karakteristiske for egnen, eller om de svarer til, hvad der kendes fra andre egne, ellers har det ikke megen betydning; noget lignende gælder de ældre klædedrager. De historiske afsnit er uforholdsmæssigt opfyldt af krige og andet alarmerende »nyt«.

Når det gælder herregårdene, meddeles en række ejernavne, som ikke vil sige læserne noget – de er da heller ikke medtaget systematisk i registeret. Om dette siges ikke noget om, hvad det omfatter.

Hele dispositionen gør læseren tvivlende over for, hvem værket henvender sig til. Historikeren og topografen af faget har ikke brug for det; som folkelig læsning er det nok alligevel for tilfældigt; som håndbog for turisten er det for usystematisk, for kommer han til Sæby, er han næppe indstillet på at skulle blade hele bogen igennem for at se, hvad der under de enkelte afsnit står om Sæby.

Når det gælder det tekniske, er kvaliteten heller ikke helt på det plan,

man er vant til fra Gyldendal. Offsettrykket er ikke det bedste inden for denne teknik; dette fremhæves yderligere af den stærke anvendelse af forskellige skriftgrader, men kommer i øvrigt navnlig til udtryk i billedgivelserne.

Vagn Dybdahl

Axel H. Pedersen: Birketing i Gl. Københavns amt 1521–1965. (Juristforbundets Forlag, 1968). XIV 400 s.

Landsretssagfører, dr. jur. Axel H. Pedersen, der har et betydeligt juridisk og retshistorisk forfatterskab bag sig, har med denne bog givet en nyttig oversigt over retsforholdene i et mindre afgrænset område gennem mere end 400 år. Omfattende studier og materialeindsamlinger ligger bag bogen, der giver et værdifuldt bidrag ikke blot til retshistorien, men også til administrationshistorien, kulturhistorien og personalhistorien. Bogen vil være til stor nytte som håndbog ved arbejde med arkivmateriale fra det pågældende område. Og den står som et godt eksempel på en gennemgang af mange administrationshistoriske og kulturhistoriske aspekter inden for et mindre, afgrænset område.

Dog savnes flere steder sammenfattende afsnit og oversigter. Intetsteds gives der en samlet oversigt over det geografiske område, der behandles i bogen. De forskellige tingområder behandles hver for sig i skarpt afgrænsede afsnit. Spredt imellem disse står afsnit om dommerstandens udvikling, birkeskriveren, den ugentlige tingdag, rækkerer, vejfiskaler m. m. Man kunne have ønsket en noget klarere og overskuelig opdeling af bogens stof. Ganske vist er de skiftende tiders administrative inddelinger, ikke